

D. Steinbock, The American Conservative: Dlhodobé ekonomické dôsledky ukrajinskej vojny

- CZ24 News | 5. ledna 2023

USA/UKRAJNA: Ľudské utrpenie na Ukrajine je podmienené masívnou vojenskou pomocou USA a premieňa chorú krajinu na zbankrotovaný zlyhávajúci štát.

Douglas Macgregor nedávno na týchto stránkach tvrdil, že odmietnutie Washingtonu uznať legitímne bezpečnostné záujmy Ruska na Ukrajine a rokovať o ukončení vojny upevní „cestu k dlhotrvajúcemu konfliktu a ľudskému utrpeniu“.

Ako poznamenal Macgregor, aj keď sa príliv na Ukrajine teraz obracia, zahraničná politika Washingtonu je naďalej poháňaná ideologickým sebaklamom o skutočných veriacich: „Rovnako ako „najlepší a najbystrejší“ zo 60. rokov 20. storočia túžia obetovať realizmus, zbožným prániam je, utápať sa v návale publicity a seba propagácie pri jednej verejnej návšteve Ukrajiny za druhou.“

Je to skutočne strašidelne pripomínajúca podívaná na udalosti spred viac ako pol storočia, keď zástupná vojna Washingtonu vo Vietname eskalovala, hoci zlyhala.

Zástupná vojna pod vedením USA a NATO proti Rusku na Ukrajine už zbankrotovala ukrajinskú ekonomiku, čo niektorí pozorovatelia videli pred deviatimi mesiacmi.

Urýchli to aj pokles medzinárodnej úlohy USA a globálnych ekonomických vyhliadok. **Keď veľmoci nedokážu vyvážiť svoju ekonomickú základňu s vojenskou silou a strategickými záväzkami, riskujú imperiálne preťaženie.** To je kľúčové globálne riziko Ameriky v roku 2020. A vzhľadom na úlohu USA vo svetovej ekonomike budú globálne dôsledky takéhoto preťaženia nepriaznivé, rozsiahle a dlhodobé.

V knihe *The Best and the Brightest* (1972) **David Halberstam** tvrdil, že to bolo odmietnutie amerických elitných politikov a intelektuálov uznať skutočné ekonomické a ľudské náklady eskalácie vo Vietname, čo ich viedlo k obetovaniu realizmu za zbožné želania. Keďže myšlienka, že juh nemusí vyhrať nad Severným Vietnamom, bola jednoducho zamietnutá, minister zahraničných vecí Dean Rusko povedal: „Nezdvihne sa, kým nevyhráme vojnu.“

Podobne v septembri minister zahraničných vecí **Antony Blinken** prisľúbil trvalú podporu USA Ukrajine počas návštevy Kyjeva, zatiaľ čo Bidenova administratíva pomohla ukrajinskému vojenskému dobyť územie okupované Ruskom. „Toto je kľúčový moment,“ vyhlásil Ukrajincom, „keďže vaša protiofenzíva teraz prebieha a ukazuje sa ako účinná,“ dodal: „Budeme podporovať ľud Ukrajiny tak dlho, ako to bude potrebné.“

Koncom jesene sa status quo obrátil, hoci v mainstreamových médiách zostal potláčaný. Generál **Mark Milley**, predseda Zboru náčelníkov štábov, presvedčený, že priame vojenské víťazstvo je teraz mimo dosahu, presadzoval diplomatický výsledok, aj keď sa Bidenovi praví veriaci snažili „vyčistiť Milleyho poznámky o ukrajinskej diplomacii“.

Neskôr predsedníčka Európskej komisie **Ursula von der Leyenová** priznala, že straty Ukrajiny vo

vojne s Ruskom dosiahli 100 000 vojakov a 20 000 civilistov, hoci jej tweet bol rýchlo vymazaný a nový bol zverejnený bez počtu obetí.

Ideologické sebaklamy majú svoju cenu. Rovnako ako vietnamská eskalácia skutočných veriacich prezidenta Johnsona zničila jeho domáci sen o „Veľkej spoločnosti“, slepá viera prezidenta Bidena v jeho poradcov podkopáva jeho domácu agendu.

V predvečer vianočného obdobia prezident **Volodymyr Zelenskij** predniesol emotívnu vojnovú výzvu na spoločné zasadnutie Kongresu, v ktorom požiadal zákonodarcov o väčšiu vojenskú pomoc. To, slúbil, bolo nevyhnutné pre „konečné víťazstvo“.

Napriek tomu už pol roka predtým – mesiace pred ruskými zimnými operáciami – jeho vlastná vláda spolu s Európskou komisiou odhadli, že ruská invázia spôsobila Ukrajine priame škody za viac ako 97 miliárd dolárov a **prestavba Ukrajiny by mohla stáť 350 miliárd dolárov.**

V zástupnej vojne bola hospodárska a humanitárna pomoc Ukrajine bohatá a historická. Koncom jesene schválil Kongres tri balíky pomoci v celkovej výške 68 miliárd USD, zatiaľ čo Bidenova administratíva predložila novú žiadosť o pomoc vo výške 38 miliárd USD, čím by sa celková suma zvýšila na 106 miliárd USD.

Hoci je navrhnutý tak, aby vydržal do septembra 2023, bude vyčerpaný do mája pri súčasnej miere výdavkov (6,8 miliardy dolárov mesačne). Dovtedy musí Biden Biely dom požiadať o dodatočné finančné prostriedky v súvislosti s globálnymi vyhliadkami recesie.

V medzinárodnom meradle poskytuje väčšinu celkovej pomoci Ukrajine Amerika (62 percent). Pomoc z neamerických zdrojov predstavuje 41,4 miliardy dolárov. Celková medzinárodná hodnota viac ako 110 miliárd USD predstavuje viac ako polovicu predvojnového HDP Ukrajiny (200 miliárd USD). Navyše, vzhľadom na druhy zariadení, ktoré sa obstarávajú na podporu Ukrajiny, „peniaze, ktoré si Kongres privlastní v prvom roku, sa úplne neminú až do piateho roku“ (čítaj: koncom 2020).

Dobrá správa: Ukrajina by bola bez pomoci zlyhávajúcim štátom. Zlá správa: Rovnaká pomoc predĺži utrpenie Ukrajincov.

Aj keď medzinárodné médiá propagovali fatamorgánu vojenského triumfu Ukrajiny, reálny HDP krajiny v treťom štvrtroku 2022 klesol o viac ako 35 percent ročne – pred nedávnym masívnym útokom Ruska na infraštruktúru.

Len pred rokom bola Ukrajina pod Zelenského vedením stále v pozícii, aby zohrávala rozhodujúcu úlohu mosta medzi východnou a západnou Európou samotnou, a to vďaka svojej životne dôležitej pozícii v čínskej iniciatíve Bridge and Belt Initiative (BRI).

Pred ruskou inváziou dovtedy flirtoval s neutralitou – premiér Boris Johnson dal veľmi jasne najavo, že to nie je prijateľné pre USA a ich spojencov, ktorí chceli „oslabiť Rusko“, **ako neskôr priznal americký minister obrany Austin geopolitické plány NATO počítali s Ukrajinou ako s masívnou vojenskou základňou.**

Priame fyzické škody na infraštruktúre vyskočili na 127 miliárd USD už v septembri; to je viac ako 60 percent predvojnového HDP.

Vplyv na výrobnú kapacitu kľúčových sektorov v dôsledku poškodenia alebo obsadenia je značný a dlhodobý. Podiel obyvateľstva s príjmom pod národnou hranicou chudoby na Ukrajine sa môže v roku 2022 viac ako strojnásobiť a dosiahnuť takmer 60 percent, s veľkými rizikami poklesu, ak sa vojna a situácia energetickej bezpečnosti zhorší.

Deväť mesiacov vojny spôsobilo masívne vysídlenie obyvateľstva. Viac ako tretina obyvateľstva bola vysídlená a viac ako polovica všetkých ukrajinských detí bola nútená opustiť svoje domovy. V októbri 2022 bol počet ukrajinských utečencov zaznamenaných v Európe 7,8 milióna a počet vnútorne vysídlených osôb bol 6,5 milióna.

V roku 2022 medziročný rast HDP USA pravdepodobne zostane stagnovať medzi 0,1 percenta a 0,2 percenta, čo je však podmienené neudržateľným preberaním dlhov, ktoré urýchľuje zástupná vojna na Ukrajine.

Kľúčovú úlohu v tomto dlhu majú vojenské výdavky; tak ako pri eskalácii vo Vietname, najlepší a najbystrejší slúžia hlavne ako umožňovače. USA už desaťročia využívajú partnerstvá a zástupné sily na vedenie vojny pod radarom v najmenej 17 krajinách.

Len za posledné dve desaťročia náklady na globálnu vojnu proti terorizmu pre USA a ich partnerov predstavujú 8 biliónov dolárov a 900 000 úmrtí.

Náklady v cieľových krajinách sú oveľa, oveľa vyššie.

Z ekonomického hľadiska by sa tieto vojenské výdavky, vrátane americkej ukrajinskej pomoci, mali považovať za masívny, opakujúci sa, niekoľkoročný bastard keynesianizmus: séria vojenských stimulačných balíčkov na podporu americkej ekonomiky – nie ukrajinskej! – uprostred prehlbujúcej sa sekulárnej stagnácie.

Na rozdiel od keynesiánskych stimulov, ktoré môžu mať akceleračný efekt v civilnej ekonomike, **tieto balíky prospievajú najmä Pentagonu a Velkej obrane - vojensko-priemyselnému komplexu a jeho elitám s otočnými dverami.**

Predpokladá sa, že do konca roku 2022 bude americký federálny dlh verejnosti tvoriť 98 percent HDP. Podľa nestranných projekcií CBO dlh ako percento HDP začne rásť v roku 2024, prekoná svoje historické maximum v roku 2031 (keď dosiahne 107 percent) a potom ďalej stúpa a v roku 2052 vzrastie na 185 percent HDP.

Vysoký a rastúci dlh ako percento HDP USA spomalí ekonomický rast, zvýši úrokové platby zahraničným držiteľom amerického dlhu a zvýši riziko fiškálnej krízy. Ako Bidenova administratíva rozširuje svoju ukrajinskú doktrínu z Ruska na Irán, Taiwan a inde, alokácie na obranu prudko stúpajú, čo ďalej prispeje k rastúcemu dlhu, dvojitým deficitom a reálnym úrokovým sadzbám.

Skúsený ekonóm **Mohamed A. El-Erian** v nedávnom komentári pre Foreign Affairs varoval, že Amerika nečelí len mimoriadne náročným výkyvom hospodárskeho cyklu, ale štrukturálnym a sekulárnym dlhodobým tlakom. Výsledkom je, že „globálna ekonomika už nikdy nemusí byť rovnaká“.

V skutočnosti je „starý normál“ históriou od roku 2008 a následných dlhových kríz. Počas posledného desaťročia bola svetová ekonomika poháňaná geopolitickými programami, nie ekonomickými prioritami. Výsledky boli predvídateľne katastrofálne.

Riziko recesie vrhá na americkú ekonomiku temný tieň. Eurozóna už čelí hlbokkej situácii. Japonská ekonomika sa zmenšuje. Spojené kráľovstvo zápasí s najhorším poklesom životnej úrovne od začiatku zaznamenávania. V 40. rokoch 20. storočia hrozilo, že vojna vyústi do nadmerného dlhu. Dnes nadmerný dlh riskuje vojny, ktoré vďaka tým najlepším a najbystrejším nebudú mať víťazov.

AUTOR: Dan Steinbock

Překlad: SKS

[ZDROJ](#)